EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 19.1.2018
COM(2018) 36 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Aruanne üldiste soodustuste süsteemi toimimise kohta aastatel 2016-2017

{SWD(2018) 23 final} - {SWD(2018) 24 final} - {SWD(2018) 25 final} -
{SWD(2018) 26 final} - {SWD(2018) 27 final} - {SWD(2018) 28 final} -
{SWD(2018) 29 final} - {SWD(2018) 30 final} - {SWD(2018) 31 final} -
{SWD(2018) 32 final}

1. SISSEJUHATUS

Selles aruandes ja selle juurde kuuluvas komisjoni talituste töödokumendis[1] hinnatakse üldiste soodustuste süsteemi (GSP) mõju aastatel 2016–2017, keskendudes kestlikku arengut ja head valitsemistava stimuleeriva erikorra (GSP+) alusel soodustatud riikide tulemustele. Vastavalt GSP määrusele[2] esitab komisjon aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule iga kahe aasta järel.

GSP kaudu püsib EL arengumaid kestliku arengu saavutamisel kaubanduslike majandushoobadega toetajate esirinnas. Kaubandussoodustused kui inimõiguste, sotsiaalse õigluse ja keskkonnakaitse üldiste väärtuste edendajad moodustavad lahutamatu osa komisjoni strateegiast *„Kaubandus kõigile“*[3]. Ulatuslik pääs ELi turule võimaldab GSP alusel soodustatud riikidel teenida rahvusvahelisest kaubandusest täiendavat tulu ja toetab nende jõupingutusi vaesuse vähendamisel ning kestliku arengu, inimõiguste ja hea valitsemistava edendamisel.

1.1. Kolm GSP-sisest korda

GSP hõlmab kolme erinevat kaubandussoodustuste korda, mida on üksikasjalikult kirjeldatud GSP teemalises 2016. aasta aruandes[4] ning mis on kokkuvõtlikult järgmised:

- Üldise korra (**standardne GSP**) alusel võimaldatakse tollitariifide vähendamist umbes 66 % kõikidest ELi tariifiridadest väikese ja keskmisest väiksema sissetulekuga riikidele[5], kes ei saa soodustusi muust soodustingimustel pääsust ELi turule. Aruandeperioodil 2016–2017 oli standardse GSP alusel soodustatud riike 23 (vt Tabel 1).

- Kestlikku arengut ja head valitsemistava stimuleeriva erikorra (**GSP+**) alusel peatatakse tollimaks täielikult sisuliselt samadele 66 %-le tariifiridadele nagu standardse GSP puhul ning seda nende riikide suhtes, mis majanduse mitmekesistamise ja ekspordimahtude seisukohalt on eriti haavatavad. Vastutasuks peavad soodustatud riigid ratifitseerima ja tõhusalt rakendama 27 rahvusvahelist põhikonventsiooni, mis on loetletud GSP määruse VIII lisas ning käsitlevad inimõigusi ja töötajate õigusi, keskkonnakaitset ja head valitsemistava. Aruandeperioodil 2016–2017 oli GSP+ alusel soodustatud riike kümme (vt tabel 2).

- „Kõik peale relvade“ erikorraga (*Everything But Arms*, **EBA**) võimaldatakse kõikide toodete, välja arvatud relvad ja laskemoon, täielikult tollimaksu- ja kvoodivaba turulepääs nendele riikidele, kelle ÜRO on liigitanud vähim arenenud riikide hulka.

[1] Esimene GSPd käsitleva kahe aasta aruanne aastate 2014 ja 2015 kohta avaldati 2016. aasta jaanuaris: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/january/tradoc_154180.pdf.

[2] Määrus (EL) nr 978/2012 üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise kohta.

[3] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846.pdf

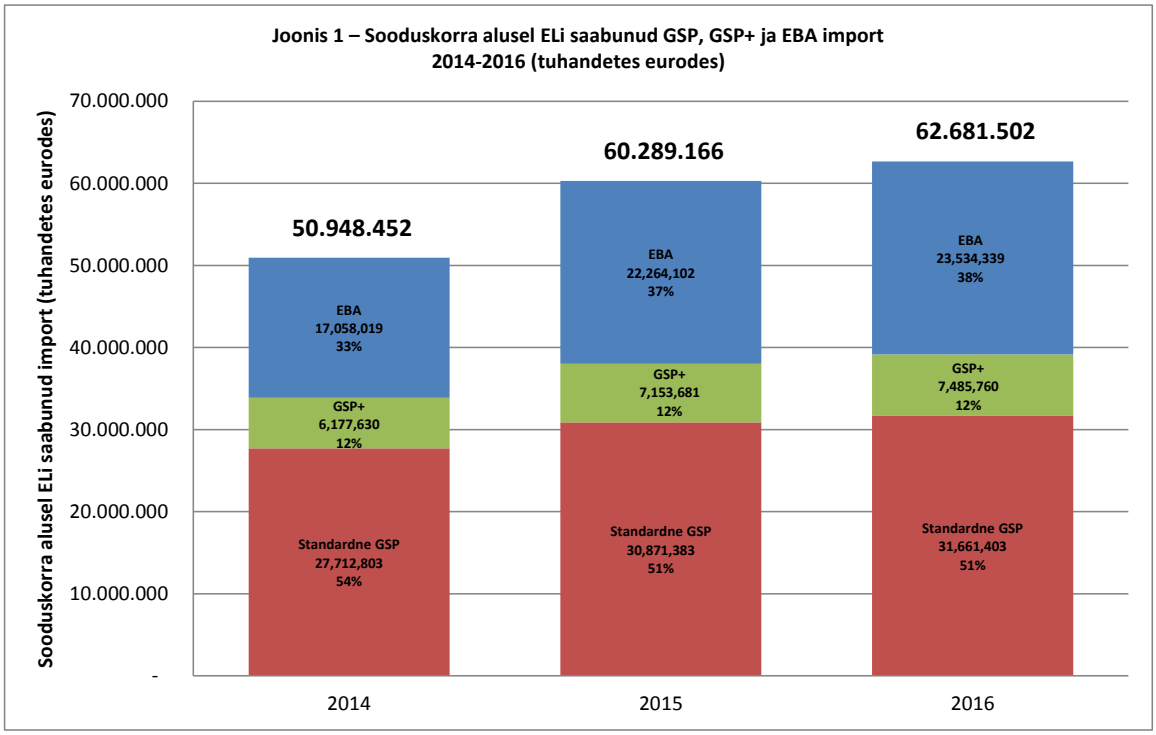
[4] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/january/tradoc_154180.pdf

[5] http://databank.worldbank.org/data/download/site-content/CLASS.xls

Riigid, kes ei ole soodustatud GSP ja GSP+ alusel, ei kaota EBA staatust ka ELiga vabakaubanduslepingu sõlmimisel. Aruandeperioodil 2016–2017 oli EBA alusel soodustatud riike 49 (vt Tabel 3).

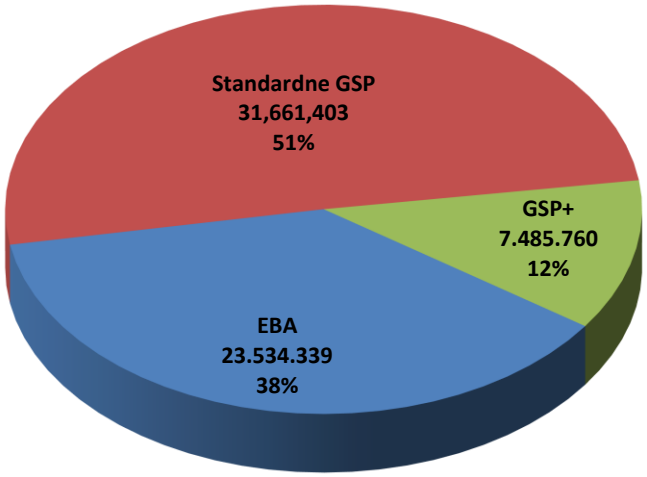
2016. aastal imporditi GSP soodustuste alusel ELi 62,6 miljardi euro väärtuses kaupu, mis jagunesid järgmiselt: standardse GSP alusel soodustatud riikidest 31,6 miljardi euro väärtuses, GSP+ alusel soodustatud riikidest umbes 7,5 miljardi euro väärtuses ning EBA alusel soodustatud riikidest 23,5 miljardi euro väärtuses (üksikasjad on tabelites 4–7)[6].

Allpool esitatud joonistel 1 ja 2 on antud ülevaade kolme GSP-korra alusel toimuvast impordist.

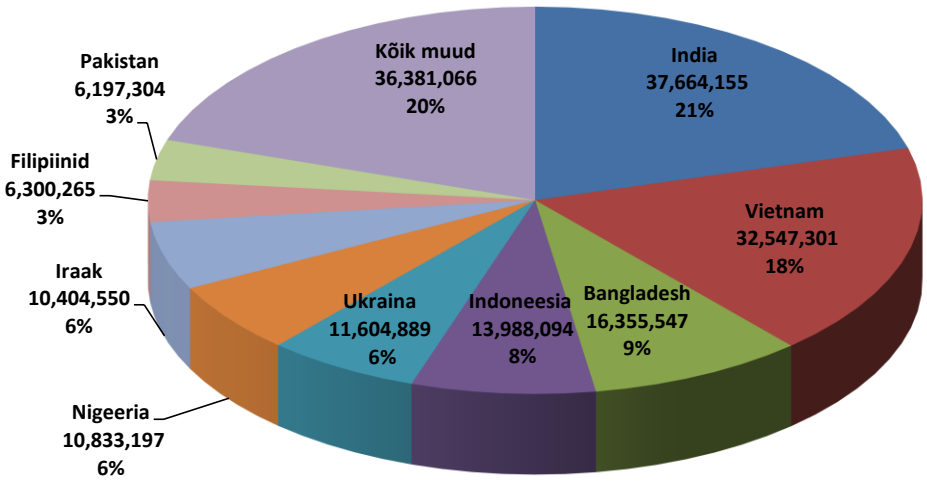
6 Selle aruande kogu statistika allikas: Eurostati andmed 2017. aasta septembri seisuga. Koguimport kolmandatest riikidest võib olla tegelikust koguimpordist väiksem, kuna sellest on välja jäetud konfidentsiaalne kaubandus, GSP-lepingute alla mittekuuluv kombineeritud nomenklatuuri peatükk 99 ning sees- ja välistöötlemisprotseduuriga seotud kaubandus.

Joonis 2 – Sooduskorra alusel ELi saabunud GSP, GSP+ ja EBA import 2016 (tuhandetes eurodes)

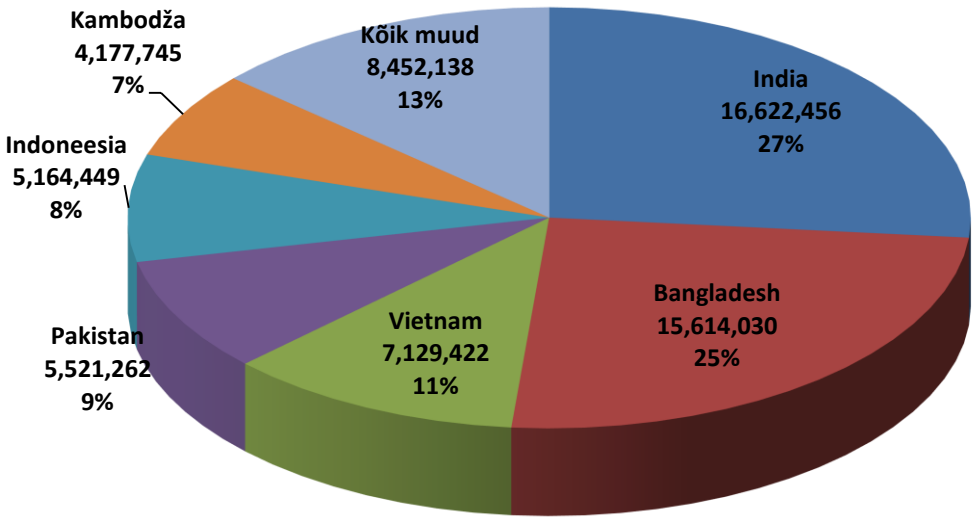
Nagu jooniselt 3 näha, moodustasid suurima osa GSP alusel soodustatud riikide impordist ELi (sh GSP alla mittekuuluvast impordist) India ja Vietnam, kes mõlemad on soodustatud standardse GSP alusel. Suuruselt kolmas on Bangladesh, kes on soodustatud EBA alusel.

Joonis 3 – Koguimport ELi (sh mitte-GSP import) kõigist GSP alusel soodustatud riikidest, 2016 (tuhandetes eurodes)

Jooniselt 4 nähtub, et India, Bangladesh ja Vietnam on kolm suurimat kasusaajat ka üksnes GSP soodustuste alusel toimuva impordi puhul.

Joonis 4 – Sooduskorra alusel ELi saabunud koguimport kõigist GSP alusel soodustatud riikidest, 2016 (tuhandetes eurodes)

2. STANDARDNE GSP

Aruandeperioodil 2016–2017 oli standardse GSP alusel soodustatud riike 23 (vt tabel 1). Sel perioodil väljus standardse GSP alt viis riiki, kuna muutus nende juurdepääs ELi turule (vabakaubanduslepingu alusel) või majanduslik staatus (Maailmapanga liigituse järgi kolm järjestikust aastat keskmisest suuremavõi veelgi parema sissetulekuga). Joonisel 5 on esitatud standardse GSP süsteemi raames 2016. aastal sooduskorra alusel ELi saabunud impordi[7] jaotus.

India

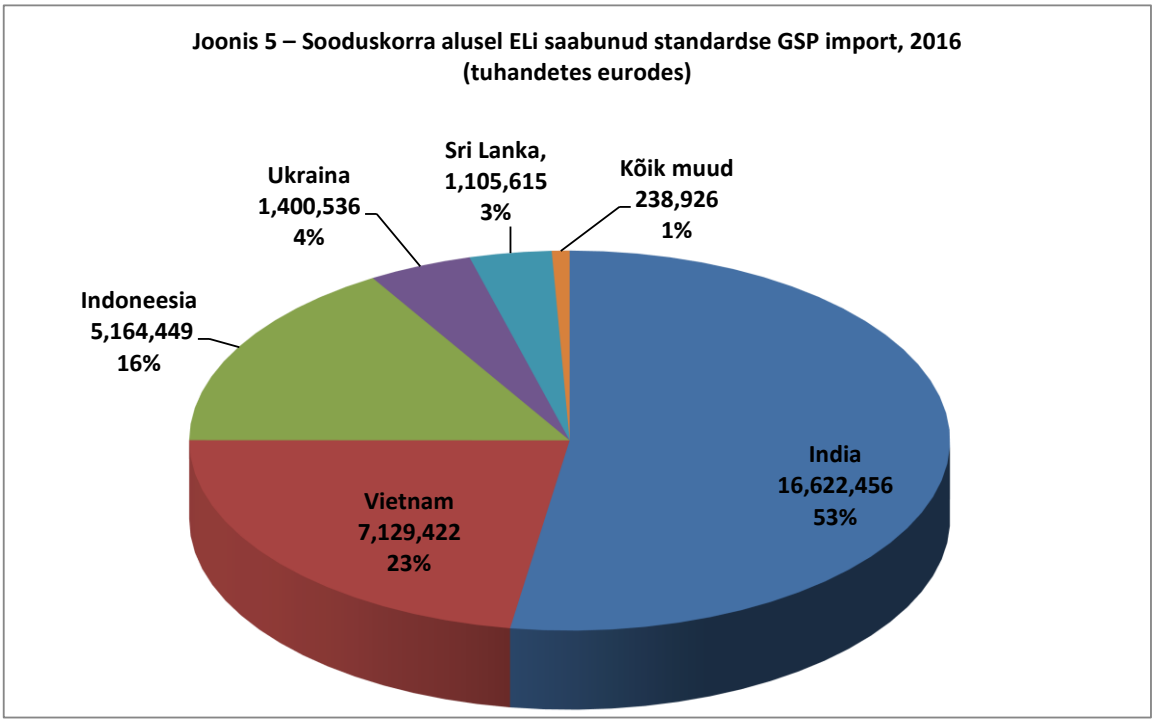
Alates 2014. aastast on GSP alt väljunud mitmeid tooterühmi, sealhulgas tekstiiltooted, kuna need ei vastanud enam GSP alusel tehtavate kaubandussoodustuste tingimustele. Hoolimata väljumistest on India endiselt suurim GSP alusel ELi eksportija. 2016. aastal eksportis India ELi 7,6 miljardi euro väärtuses tekstiiltooteid ja rõivaid, sealhulgas 5,7 miljardi euro väärtuses standardse GSP alusel.

Vietnam

Vietnami arvele langes 2016. aastal 23 % standardse GSP alusel soodustatud riikidest pärit koguimpordist. Peaaegu 40 % Vietnamist GSP sooduskorra alusel saabunud impordist moodustasid jalatsid.

Standardse GSP alusel soodustatud riikidest pärit impordi tootejaotised vaadatakse läbi iga kolme aasta järel. Viimane läbivaatamine toimus 2016. aastal ja selle tulemusena muudetud tootejaotiste loend jõustus 1. jaanuaril 2017[8]. Toodete loendist arvati välja tooted, mis enam GSP kohaseid soodustusi ei vajanud.

Joonis 5 – Sooduskorra alusel ELi saabunud standardse GSP import, 2016 (tuhandetes eurodes)

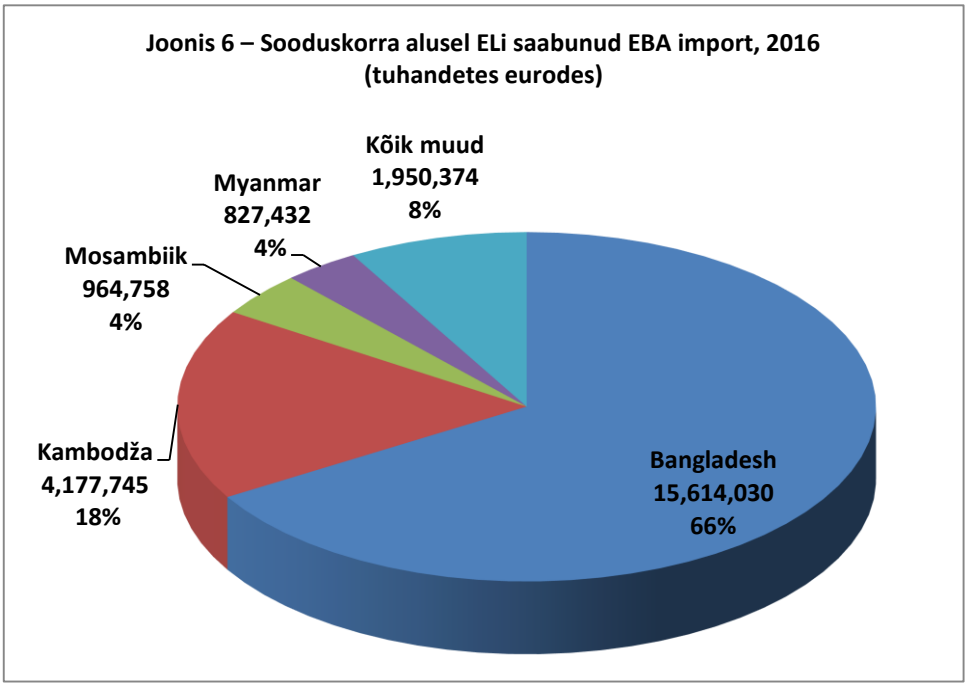
[7] Sooduskorra alusel toimuv import hõlmab soodustuskõlblikku importi, mille suhtes GSP soodustusi ka tegelikult kasutati.

[8] Komisjoni 8. märtsi 2016. aasta rakendusmäärus (EL) nr 2016/330 (ELT L 62, 9.3.2016, lk 9).

3. EBA-KORD

EBA on ELi põhiline kaubandusinstrument, mille eesmärk on aidata maailma vaeseimatel ja nõrgimatel ehk vähim arenenud riikidel kasutada kaubandusvõimalusi. Aruandeperioodil 2016–2017 oli EBA alusel soodustatud riike 49 (vt tabel 3).

Joonisel 6 on esitatud EBA alusel soodustatud riikidest 2016. aastal sooduskorra alusel saabunud impordi väärtuseline ja protsentuaalne jaotus. Suurim osa EBA alusel soodustatud impordist oli pärit Bangladeshist (66 %), kellele järgnes Kambodža (18 %).

3.1. Laiendatud suhtlus mõningate EBA alusel soodustatud riikidega

Nagu on märgitud komisjoni strateegias ***„Kaubandus kõigile“***, võib EL standardse GSP või EBA alusel tehtavad soodustused erandjuhtudel ajutiselt peatada, eriti GSP määruses loetletud inimõigusi ja töötajate õigusi käsitlevates konventsioonides sätestatud põhimõtete tõsise ja süsteemse rikkumise korral.

Myanmar

Myanmar võeti 2013. aastal tagasi EBA alusel soodustatud riikide hulka, et tunnustada riigi jõupingutusi ambitsioonikate poliitika-, sotsiaal- ja tööreformide käivitamiseks. Viimasel ajal on äärmiselt tõsine humanitaar- ja inimõiguste olukord Arakani osariigis. EL on ärgitanud Myanmari valitsust andma vaba humanitaarjuurdepääsu ning võimaldama kõigil pagulastel turvaliselt, vabatahtlikult ja väärikalt tagasi pöörduda. EL kutsus Myanmari üles otsima Arakani osariigi struktuursetele probleemidele pikaajalist lahendust, mis vastaks riigi rahvusvahelistele kohustustele ja võtaks arvesse EBA nõudeid.

EL tõhustas ulatusliku kaasamise raames dialoogi mõningate EBA alusel soodustatud riikidega, et survestada neid konkreetsetele tegudele ja kestlikele lahendustele seoses tõsiste puudujääkidega põhiliste inimõiguste ja töötajate õiguste järgimisel. Kui nimetatud dialoog tulemusi ei anna, on EL viimase võimalusena valmis algatama GSP ajutise peatamise menetluse, võttes nõuetekohaselt arvesse peatamise majanduslikku ja sotsiaalset mõju.

Seoses Myanmariga osaleb EL koos USA, Jaapani, Taani ja ILOga „Myanmari töötajate õiguste ja töötavade parandamise algatuses“, mille eesmärk on edendada ILO rahvusvaheliste töönormide järgimist ja vastutustundlikke äritavasid. See rahvusvaheline huvitatud isikute foorum aitab Myanmaris seada prioriteediks tööõigusreformi ning tugevdada suhteid sotsiaalpartnerite vahel.

> ***Bangladesh***
>
> *EBA on aidanud kaasa riigi sotsiaalmajanduslikule arengule, võimaldades luua miljoneid töövõimalusi valmisrõivastetööstuses, kus enamik töötajatest on naised. Samas tuleb sellega paralleelselt austada põhilisi inimõigusi ja töötajate õigusi, eriti ühinemisvabadust, et aidata suurendada jõukust ja edendada inimväärset tööd. Et vältida edasisi meetmeid, soovib EL näha reaalseid ja kestlikke edusamme.*

Tulenevalt inimõiguste ja töötajate õiguste olukorra halvenemisest Bangladeshis ja Kambodžas on komisjon ja Euroopa välisteenistus nende kahe riigiga aktiivsemalt suhelnud ning kaasanud asjaomaseid sidusrühmi, sealhulgas vabaühendusi, kodanikuühiskonna organisatsioone, rahvusvahelisi organisatsioone, sotsiaalpartnereid ja ettevõtjaid.

Bangladeshis on komisjon tõstatanud probleeme töötajate õigustega, eriti ühinemisvabaduse alal ning seoses ühisalgatuse „Kokkulepe töötajate õiguste ja vabrikute ohutuse pidevaks parandamiseks Bangladeshi valmisrõiva- ja kudumitööstuses“ rakendamisega. Eelkõige on EL ühe prioriteedina tõstatanud küsimuse Bangladeshi tööseaduse ja eksportkauba tootmise eritsoonide seaduse vastavusseviimisest ILO tööõiguste konventsioonidega.

> ***Kambodža***
>
> *EL suhtleb Kambodžaga, et lahendada suhkrurookontsessioonidest tulenevate maavaidlustega seotud inimõigusteprobleeme ning probleeme töötajate õigustega, eriti ühinemisvabaduse alal. Kui tahetakse vältida edasisi meetmeid, soovib EL näha reaalseid ja kestlikke edusamme.*

Kambodžas on EL ärgitanud valitsust looma sõltumatut ja läbipaistvat mehhanismi suhkrurooistandustele majanduslike maakontsessioonide andmisest tulenevate hüvitisnõuete lahendamiseks.

Laiendatud suhtlus põhineb eelkõige ILO ning inimõiguste ja tööõiguste konventsioonide täitmist jälgivate muude ÜRO asutuste kättesaadavatel soovitustel ja järeldustel. Kõnesolevate soovituste ja järelduste kasutamine võimaldab objektiivselt ja läbipaistvalt hinnata võetud rahvusvaheliste kohustuste täitmist.

See protsess on aidanud avaldada valitsustele tugevamat survet mureküsimuste menetlemiseks ning on andmas mõningaid positiivseid tulemusi. Need küsimused tõstatati järjekindlal ja koordineeritud viisil paralleelselt kõikides asjaomastes kanalites (nt kaubanduskomiteedes ning poliitiliste ja inimõigustealaste dialoogide raames).

Saavutatud edu julgustab edasi tegutsema. Sellegipoolest on EL valmis viimase võimalusena algatama GSP peatamise menetluse, kui meie konstruktiivsed jõupingutused dialoogide raames rahuldavaid tulemusi ei anna. Otsuse tegemisel võetakse nõuetekohaselt arvesse GSP alusel tehtavate soodustuste võimaliku peatamise negatiivset mõju majandusele, ühiskonnale ja inimestele.

4. GSP+

GSP+ on üks ELi peamisi vahendeid kestliku arengu edendamiseks haavatavates arengumaades. GSP+ alusel soodustatud riikidele kehtib ELiga kaubavahetuse

lihtsustatud kord, tingimusel et nad rakendavad tulemuslikult inim- ja tööõigusi, keskkonnakaitset ja head valitsemistava käsitlevaid 27 rahvusvahelist põhikonventsiooni.

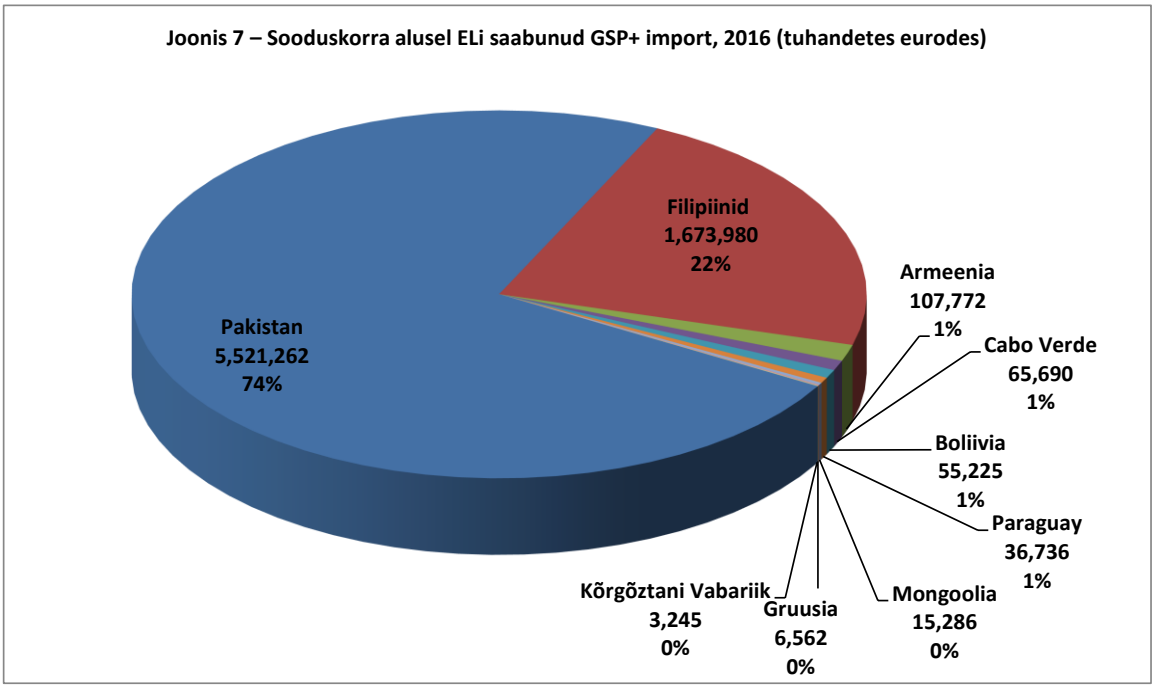
4.1. GSP+ alusel soodustatud riigid

Aruandeperioodil 2016–2017 oli GSP+ alusel soodustatud riike 10: Armeenia, Boliivia, Cabo Verde, Filipiinid, Gruusia, Kõrgõzstan, Mongoolia, Pakistan, Paraguay ja Sri Lanka (vt tabel 2).

Gruusia ei ole alates 1. jaanuarist 2017 enam GSP+ alusel soodustatud, kuna sai soodustingimustel turulepääsu ELiga sõlmitud põhjaliku ja ulatusliku vabakaubanduslepingu raames. Kõrgõzstan sai GSP+ alusel soodustatud riigiks vahetult pärast aruandeperioodi algust (jaanuaris 2016). Sri Lanka, kes arvati 2010. aastal GSP+ alusel soodustatud riikide seast välja, lisati 2017. aasta mais uuesti nende hulka. Paraguay on Maailmapanga liigituse kohaselt olnud kolmel järjestikusel aastal keskmisest kõrgema sissetulekuga riik ning lahkub GSP+ alusel soodustatud riikide hulgast 1. jaanuaril 2019.

Joonisel 7 on esitatud GSP+ riikidest 2016. aastal sooduskorra alusel saabunud impordi[9] väärtus. Suurim osa saabus Pakistanist, kelle arvele langes 74 % kogu GSP+ alusel toimunud impordist.

Joonis 7 – Sooduskorra alusel ELi saabunud GSP+ import, 2016 (tuhandetes eurodes)

[9] Sooduskorra alusel toimuv import hõlmab soodustuskõlblikku importi, mille suhtes GSP+ alusel tehtavaid soodustusi ka tegelikult kasutati.

4.2. GSP+ seire

GSP+ põhineb kestliku arengu ideel. Süsteemiga liitumisel võtavad GSP+ alusel soodustatud riigid vastutasuks lihtsama ELi turule pääsu eest kohustuse rakendada tulemuslikult 27 põhikonventsiooni.

GSP+ alusel soodustatud riikidelt oodatakse omanikutunnet ja poliitilisi jõupingutusi, eelkõige aga nõuete järgimise pidevat parandamist, isegi kui puudujääke veel esineb.

GSP+ seire raames suhtleb EL soodustatud riigiga kõigis valdkondades, kus rakendamine on mitterahuldav.

4.2.1. Suhted sidusrühmadega

GSP+ siduvate kohustuste täitmist peab tõendama soodustatud riik[10]. Soodustatud riigid peaksid esitama kogu vajaliku teabe, et EL saaks hinnata GSP+ tingimuste täitmist. ELi hinnang põhineb eelkõige rahvusvaheliste seireorganite, näiteks ILO ja ÜRO hiljutistel aruannetel ja soovitustel. EL suhtleb nende rahvusvaheliste organisatsioonidega aktiivselt, eriti kuna ÜRO aruandeid antakse välja iga 4–5 aasta järel, mis on pikem ajavahemik kui kaheaastane GSP+ käsitlev aruandetsükkel. Kohtumised ÜRO ja ILO seireorganite ja nende kohalike esindajatega toimuvad enne ELi GSP+ seire missioone ja nende ajal.

Lisaks kasutab EL suurt hulka muud teavet ning kohtub enne seiremissioone ja nende ajal kodanikuühiskonna organisatsioonidega, sealhulgas ametiühingute, inimõiguste kaitsjate, ettevõtjate ja tööandjatega nii ELis kui ka soodustatud riigis. 2017. aasta juunis toimus kodanikuühiskonna dialoog, et pidada nõu kodanikuühiskonna organisatsioonidega ning koguda neilt infot ja seisukohti[11].

Boliivia

Boliivia jätkas 2016.–2017. aastal hoolimata üldisest sotsiaalmajanduslikust olukorrast olulisi edusamme inimõigustega seotud kohustuste tulemuslikul täitmisel. Eelkõige on Boliivia teinud jõupingutusi vaesuse kaotamiseks, hariduse, tervishoiu, toidu ja eluaseme kättesaadavuse parandamiseks ning reproduktiivtervisega seotud küsimuste lahendamiseks. Samas on endiselt suureks mureks tööea alampiir, mis pole kooskõlas ILO konventsiooniga nr 138.

Pakistan

On olnud positiivseid arengutendentse inimõiguste raamistiku tugevdamisel ning seoses naiste, laste, vähemuste ja töötajate õigustega seotud seadusandlike meetmetega – muu hulgas on menetluses piinamist, alaealiste õigusemõistmist ja transinimeste õigusi käsitlevad õigusaktid. Sellegipoolest on nende valdkondadega tõsiseid probleeme, nagu ka piinamise, surmanuhtluse rakendamise, lapstööjõu suure osakaalu ja väljendusvabadusega. Inimõiguste üldine olukord on seega keeruline ning Pakistan peab tugevdama õigusaktide jõustamise ja rakendamise tagamise jõupingutusi.

Sri Lanka

Sri Lanka on teinud olulisi samme, et parandada valitsemistava ning inimõiguste järgimist. Sri Lanka osaleb edukalt ÜRO süsteemis. Samas pole valitsus veel teinud mitmeid olulisi reforme, mis on otseselt vajalikud GSP+ aluseks olevate inimõiguste konventsioonide tulemuslikuks rakendamiseks: eelkõige pole kehtetuks tunnistatud terrorismi tõkestamise seadust, tagatud põhiõigusi õigussüsteemis ega lõpetatud piinamise kasutamist.

Euroopa Parlament (EP) ja nõukogu osalevad aktiivselt GSP+ rakendamisel ja soodustatud riikide tingimustele vastavuse seires. Liikmesriikidega peetakse korrapäraseid kohtumisi GSP eksperdirühma ja nõukogu GSP töörühma vormis.

[10] GSP määruse (määrus (EL) nr 978/2012) artikli 15 lõige 2.

[11] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/august/tradoc_155993.07.17%20report%20for%20web%20page.pdf

Liikmesriikide ekspertidega on muu hulgas arutatud GSP+ alusel soodustatud riikide täidetud tulemuskaarte ja GSP+ seire missioonide aruandeid.

> ***Mongoolia***
>
> *GSP+ dialoog ja ELi rahastatud ILO-projekti kaudu antud toetus stimuleerisid Mongooliat läbi vaatama oma tööseadust. Mongoolia kiitis heaks riikliku soolise võrdõiguslikkuse kava, et töötada 2021. aastaks välja sootundlikud põhimõtted. Hiljuti vastu võetud kriminaalkoodeksis on mõiste „piinamine" viidud vastavusse piinamisvastase konventsiooniga. Tõsisteks muredeks on võimalik surmanuhtluse taaskehtestamine ja laialt levinud korruptsioon, millel on ulatuslik mõju inimõiguste olukorrale.*

Euroopa Parlamendi rahvusvahelise kaubanduse komisjon (INTA) korraldas ajavahemikul 2016–2017 mitu GSP teemalist mõttevahetust, kus muu hulgas käsitleti GSP+ alusel soodustatud riikide edusamme, seiremissioone ning kodanikuühiskonna organisatsioonide rolli GSP+ kohaldamisel. Komisjonil ja Euroopa välisteenistusel oli kasu ka Euroopa Parlamendi delegatsioonide külastustest konkreetsetesse GSP+ riikidesse.

4.2.2. GSP+ seire missioonid

GSP+ seireks kasutatakse kahte omavahel seotud töövahendit. Neist esimene on „tulemuskaart" ehk loetelu iga konventsiooniga seotud asjaomaste rahvusvaheliste seireorganite (või mõne muu täpse ja usaldusväärse allika) avastatud suurimatest puudujääkidest. Kõik GSP+ alusel soodustatud riigid saavad tulemuskaardi igal aastal ning neil palutakse loetletud puudujääkide kohta vastata.

> ***Filipiinid***
>
> *On täheldatud edusamme näiteks soolise võrdõiguslikkuse, inimkaubanduse vastase võitluse, töötajate õiguste, tervishoiu, hariduse, sotsiaalmajanduslike õiguste, korruptsioonivastase võitluse ja keskkonnakaitse alal. President Duterte allkirjastas ELi-Filipiinide partnerlus- ja koostöölepingu ning see edastati senatile heakskiitmiseks.Samas valmistavad endiselt tõsist muret kohtuvälised hukkamised, eriti narkokaubanduse vastase võitluse raames, ja sellega seotud karistamatus, nagu ka võimalik surmanuhtluse taaskehtestamine ja kriminaalvastutuse kohaldamise ea alampiiri langetamine.*

Teine töövahend – GSP+ dialoog – hõlmab muu hulgas GSP+ seire missioone, mille käigus EL arutab avastatud puudujääke ja parandusmeetmeid ametivõimudega otsekoheselt ja avatult. Aruandeperioodil 2016–2017 toimusid komisjoni ja Euroopa välisteenistuse seiremissioonid Armeeniasse, Boliiviasse, Cabo Verdesse, Filipiinidele, Gruusiasse, Kõrgõzstani, Mongooliasse, Pakistani, Paraguaysse ja Sri Lankale.

GSP+ seire missioonid võimaldasid kõrgetasemelisi otsekontakte valitsuste, ministrite ja ametiasutustega, aga ka ettevõtjate, kohalike vabaühenduste ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega. Toimusid koordineerimisnõupidamised riikides esindatud ÜRO ja ILO organisatsioonidega, näiteks ÜRO Inimõiguste Ülemvoliniku Ameti, ÜRO arenguprogrammi (UNDP) ning ÜRO uimastite ja kuritegevuse vastu võitlemise bürooga (UNODC). See parandas sidusrühmade üldist arusaamist GSP+ süsteemist ja iga GSP+ alusel soodustatud riigi võetud konkreetsetest kohustustest, hõlbustades ühtlasi peamiste sidusrühmade tegevust teabe kogumisel kohapeal.

Kohalikel sidusrühmadel on oluline roll piirkondlike ja keskvõimude mõjutamisel, et need täidaksid endale GSP+ alusel võetud kohustusi. Eelkõige peaksid just ettevõtjad kui otsesed tariifsetest soodustustest kasusaajad toetama ametivõime 27 asjaomase konventsiooni rakendamisel.

GSP+ missioon Kõrgõzstani (juuni 2016)

Kuna Kõrgõzstan kuulub GSP+ alla alles 2016. aasta jaanuarist, keskendus missioon GSP+ tutvustamisele ja eelseirele. Järjestikused GSP+ seire teemalised kohtumised koos inimõigustealase dialoogiga olid väga tõhusad, kuna viimase raames käsitleti ka GSP+ seisukohalt olulisi küsimusi nagu piinamise ja väärkohtlemise tõkestamine kinnipidamisasutustes ning rahvustevaheliste suhete parandamine, võitlus diskrimineerimise vastu, pruudiröövi tava nõrgendamine ja laste õiguste tugevdamine. Ettevõtjad ilmutasid suurt huvi GSP+ majanduslike eeliste vastu.

GSP+ missioon Boliiviasse (juuni 2016)

Tähtsaimate aruteluteemade hulgas oli lapstööjõu küsimus, eelkõige seoses laste tööea alammäära vähendamisega. Kuivõrd riigis on põlisrahvaste osakaal Lõuna-Ameerika suurim (umbes 66% kogu rahvastikust), tõsteti esile ka põlisrahvaste õigust eelnevale konsulteerimisele maakasutuse alal ja teadliku nõusoleku nõudele.

GSP+ missioon Cabo Verdesse (juuli 2017)

Üldine inimõiguste olukord Cabo Verdes on endiselt positiivne. Jätkuvalt on probleeme soopõhise vägivalla, laste õiguste ja aruandluse hilinemisega. Viimasega seoses teeb Cabo Verde märkimisväärseid jõupingutusi, et tihedas koostöös ILOga lahendada see probleem ELi rahastatava suutlikkuse suurendamise projekti raames.

GSP+ missioon Paraguaysse (juuni 2016)

Inimõiguste alal on positiivseks algatuseks näiteks rahvusvaheliste inimõigustealaste soovituste seire süsteemi (SIMORE) loomine, mida toetab OHCHR. Ühe põhiprobleemina arutati missiooni käigus lapstööjõu küsimust, eriti tavapärase „criadazgo“ *ehk majapidamistööde kontekstis.*

GSP+ missioon Pakistani (november 2016)

Teise GSP+ missiooni raames täheldati positiivsetid institutsionaalseid (nt riikliku inimõiguste komisjoni loomine ja riiklik inimõiguste tegevuskava) ja seadusandlikke arengutendentse (nt vägistamise ja aumõrvade vastaste seaduste vastuvõtmine). Samas on endiselt suuri probleeme seoses näiteks naiste, laste ja vähemuste õigustega, väljendusvabadusega, surmanuhtluse rakendamisega, piinamisega ning õigusaktide rakendamise ja jõustamise suutlikkusega.

GSP+ missioon Filipiinidele (jaanuar–veebruar 2017)

Positiivseid arengusuundumusi täheldati muu hulgas soolise võrdõiguslikkuse, inimkaubanduse, töötajate õiguste, reproduktiivtervise ja keskkonnakaitse alal. Edasiliikumine olulistes küsimustes sõltub õigusaktidest, mis on veel kongressi menetluses. Tõsist muret valmistab illegaalsete uimastite vastase võitluse metoodika, eriti seoses õigusega elule ning õigusemõistmise, tõhusa uurimise ja kohtu alla andmisega, koostöö ÜRO mehhanismidega ning ka võimalik surmanuhtluse taaskehtestamine ja kriminaalvastutuse vanuse alammäära vähendamine.

GSP+ missioon Mongooliasse (märts 2017)

Esimese GSP+ seire missiooni käigus täheldati positiivseid arengutendentse seadusandluses, nagu uue kriminaalkoodeksi, koduvägivallaseaduse muudatuste, lastekaitseseaduse ja laste õiguste seaduse jõustumine. Mongoolia tegi ELi rahastatud projekti abiga suuri edusamme ILO-le esitatava aruandluse alal. Samuti püüab Mongoolia parandada oma suutlikkust GSP+ kaubandussoodustusi täielikult ära kasutada.

GSP+ missioon Armeeniasse (juuni 2017)

Arutati tõsiseimad probleeme, mille Armeenia peab lahendama, sealhulgas 2014.–2016. aasta ja 2017. – 2019. aasta inimõiguste tegevuskavade tõhus rakendamine, uue kohtumenetluse koodeksi, kriminaalkoodeksi ja kriminaalmenetluse koodeksi esitamine parlamendile, eraldi koduvägivallavastane seadus ja rahvusvahelisi norme järgiv terviklik diskrimineerimisvastane seadus, tööinspektsiooni süsteemi (taas)kehtestamise vajadus ning edasised sammud CITESi konventsiooni 1. kategooria staatuse saavutamiseks.

GSP+ missioon Sri Lankale (september 2017)

Esimesel missioonil pärast Sri Lanka lisamist GSP+ alusel soodustatud riikide hulka 2017. aasta mais, mis hõlmas ka Jaffna külastamist, märgiti ära Sri Lanka üldised edusammud 27 konventsiooni rakendamisel. Samas on vaja teha rohkem jõupingutusi terrorismi tõkestamise seaduse kehtetuks tunnistamiseks,

piinamise ulatusliku kasutamise probleemi lahendamiseks, isikute teadmata kadunuks jäämise registreerimiseks õiguskaitseorganite tegevuse raames, maa tagastamiseks endistes konfliktipiirkondades ning ametiühingute diskrimineerimise ja ebaõiglaste töötavadega võitlemiseks.

4.3. Tehniline abi ja arendusprojektid

Aruandeperioodil korraldasid komisjon ja ILO sihtotstarbelisi GSP+ projekte,[12] et toetada ILO aruandlus- ja rakendusnõuete täitmist järgmistes GSP+ alusel soodustatud riikides: Armeenia, Cabo Verde, Filipiinid, Mongoolia, Pakistan ja Paraguay. Need projektid jätkuvad veel kaks aastat.

Armeenias, Filipiinidel ja Paraguays keskenduti ametivõimude suutlikkuse parandamisele seoses ILO põhikonventsioonide tõhusa rakendamisega. Cabo Verdes toetas ILO kohalikke ametivõime tähtaja ületanud ILO-aruannete esitamisel. Pakistanis oli põhieesmärgiks õigusaktide koostamise toetamine koos seonduvate rakendusalgatustega lapstööjõu ja sunnitöö kaotamiseks. Mongoolias osutas ILO lisaks aruannete õigeaegse esitamise suutlikkuse suurendamisele abi õigusaktide vastavusseviimiseks ILO organiseerumisõiguse ja kollektiivse läbirääkimisõiguse konventsiooniga.

Olulisemad faktid ELi-ILO projektidest GSP+ alusel soodustatud riikides

Cabo Verde

Cabo Verdes on ELi GSP+ meetmed aidanud tõsta kolme osapoole (valitsus, tööandjad ja töötajad) teadlikkust ILO põhikonventsioonidest. See on soodustanud ka kolmepoolseid läbirääkimisi õigusaktide alal, pidades silmas ILO järelevalveasutuste märkusi. Lisaks on Cabo Verde nüüd esitanud nõutud aruanded konventsioonide 87 ja 98 kohta, mis käsitlevad ühinemisvabadust ning organiseerumisõigust ja kollektiivset läbirääkimisõigust. Sotsiaalpartnerid on oma rollist rohkem teadlikud ja neil on ILO järelevalveasutuste märkustele reageerimiseks paremad võimalused.

Mongoolia

ELi-ILO projekt aitas Mongoolial parandada rahvusvaheliste töönormide täitmist ja seonduvat aruandlust. Projekti käigus vaadati läbi ILO põhikonventsioonide mongooliakeelsed tõlked ja aidati Mongoolial oma kohustustest paremini aru saada. Projekti tulemuseks olid ka kolmepoolsed konsultatsioonid tööseaduse muutmiseks ning nüüd on see seadus paremas kooskõlas aluspõhimõtete ja tööõigustega. Inglis- ja mongooliakeelse rahvusvaheliste töönormide ja kaubanduse alase poliitikadokumendi ning kõrgetasemeliste dialoogide ja seminaride abil parandasid valitsus ning töötajate ja tööandjate organisatsioonid oma arusaamist aluspõhimõtetest ja tööõigustest. Tänu tehnilisele abile on Mongoolia nüüd esitanud kõik nõutud aruanded rahvusvaheliste töönormide kohta.

Pakistan

ELi rahastatav suutlikkuse tõstmise algatus on võimaldanud föderaalsel ja provintside tööametitel parandada ratifitseeritud ILO konventsioonidega seotud aruandlust. 2017. aasta jaanuaris, veebruaris ja aprillis toimunud ILO seminarid aitasid tugevdada sotsiaaldialoogi föderaalses ja provintside kolmepoolsetes konsultatiivkomiteedes. Seminaridel kohtusid tööametid tööandjate ja töötajate organisatsioonidega, et parandada oma arusaamist põhilistest töönormidest.

[12] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/july/tradoc_155843.pdf

ELi GSP+ meetmete raames ja seoses hiljuti delegeeritud õiguslike kohustustega pakkus ILO lisaks Balochistani valitsusele spetsiifilist tehnilist abi tööseaduste muudatuste ettevalmistamiseks. Toimusid konsultatsioonid sotsiaalpartneritega, et tagada seaduste parem kooskõlastamine ILO põhimõtetega.

Filipiinid

Filipiinidel keskendusid ELi GSP+ meetmed ühinemisvabadust ja kollektiivset läbirääkimisõigust soodustava keskkonna loomisele, järgides 2017. aasta veebruaris toimunud ILO otsekontaktide missiooni soovitusi. ELi GSP+ meetmetega loodi võimalused aruteludeks tööameti ja sotsiaalpartnerite vahel, mille tulemusena koostati kolmepoolne manifest ühinemisvabaduse ja kollektiivse läbirääkimisõiguse põhimõtete tõhusa rakendamise vajaduse ja sellekohase riikliku tegevuskava koostamise kohta.

Lisaks käivitati 2017. aastal kõigis GSP+ alusel soodustatud riikides projektid, mis on suunatud kohalike kodanikuühiskonna organisatsioonide[13] ja sotsiaalpartnerite GSP+ süsteemis osalemise toetamisele. 2017. aasta jooksul käisid projektirühmad koos kohalike kodanikuühiskonna organisatsioonidega rakendatavate projektide põhiteemadega seotud teabekogumismissioonidel. Järgmisel aruandeperioodil jätkab komisjon võimaluste otsimist toetusesaajate toetamiseks ekspertabi, tehnilise abi ja spetsiifiliste suutlikkuse suurendamise projektidega.

4.4. Aruandele lisatud GSP+ teemaline talituste töödokument

Nagu 2016. aasta GSP aruandele, on ka käesolevale teisele kaheaastasele GSP aruandele lisatud GSP+ teemaline talituste töödokument. Talituste töödokument sisaldab põhjalikku hinnangut iga GSP+ alusel soodustatud riigi GSP+ raames võetud kohustuste täitmisele valdkondade kaupa: inimõigused, töötajate õigused, keskkond ja hea valitsemistava. Selles hinnatakse edusamme, puudujääke, edasisi meetmeid ja prioriteete, mis on vajalikud 27 põhikonventsiooni tõhusaks rakendamiseks.

4.5. Vahehindamise aruanne

Vastavalt GSP määrusele[14] peab komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule vahehindamise aruande GSP määruse kohaldamise kohta viis aastat pärast GSP määruse jõustumist. Vahehindamise aruandes hinnatakse, kas GSP määrus täidab oma eesmärgid. Selle järeldusi võetakse arvesse järgmise GSP kujundamisel. Aruanne on kavas heaks kiita 2018. aasta esimesel poolaastal.

5. JÄRELDUSED

GSP kahe aasta aruandes jälgitakse praeguse GSP-süsteemi rakendamist alates tariifsete soodustuste kehtimahakkamisest 2014. aasta jaanuaris. Lisatud talituste töödokumendis antakse ülevaade inimõiguste olukorrast ning sotsiaalsest ja keskkonnaolukorrast GSP+ alusel soodustatud riikides ning see on kodanikuühiskonna ja soodustatud riikide valitsuste koostööplatvormiks.

[13] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/july/tradoc_155843.pdf

[14] Määrus (EL) nr 978/2012 üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise kohta.

Praeguse seiretsükli käigus on GSP+ alusel soodustatud riike ärgitatud keskenduma 27 põhikonventsiooni rakendamisele ning tegelema aktiivsemalt tulemuskaartidel loetletud ja GSP+ seire missioonide käigus tõstatatud küsimuste lahendamisega.

Kõrgõzstani, kes kuulub GSP+ alla alates 2016. aasta jaanuarist, käsitletakse selles aruandes esimest korda. Sri Lanka kuulub taas GSP+ alla alates 2017. aasta maist, mistõttu seireperioodi pikkus on alla kuue kuu. Armeenias osutus seiremissioon kasulikuks kohaliku kodanikuühiskonna kaasamise meetodiks. Cabo Verde puhul oli seiremissioon ELile hindamiseks vajaliku teabe kogumiseks hädavajalik, kuna uuemad ÜRO ja ILO aruanded puuduvad. Seiremissioon Filipiinidele andis ELile võimaluse väljendada muret seoses viimase aja inimõigustealaste arengutega, kuid samas ka tunnustada edusamme töötajate õiguste ning sotsiaalmajanduslike põhimõtete alal. Paraguays ja Boliivias arutati avameelselt lapstööjõu teemat ning kaasati arutellu kõik asjaomased sidusrühmad, sealhulgas ILO ja UNICEF. Viimast korda käsitletakse aruandes Gruusiat, kes on ELiga põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu sõlmimise tõttu GSP+ alt välja arvatud.

Kokkuvõttes pakkus GSP+ seire struktuurset lähenemisviisi ja tugevat alust kõikide GSP+ alusel soodustatud riikide hindamiseks, võttes seejuures arvesse ÜRO ja ILO seireorganite järeldusi ning kolmandatelt isikutelt, sealhulgas kodanikuühiskonnast, sotsiaalpartneritelt, Euroopa Parlamendilt ja nõukogult saadud teavet. GSP+ seire on täielikult integreeritud ELi kahepoolse raamistiku ja dialoogidega, sealhulgas inimõigustealaste dialoogidega. Eelkõige on GSP+ aidanud Pakistanil, Sri Lankal, Mongoolial, Boliivial ja teistel riikidel tihendada ELi inimõigustealaste dialoogide raames toimuvat suhtlust. Samas lõid inimõigustealased dialoogid platvormi inimõigustega seotud küsimuste arutamiseks GSP+ kontekstis. GSP+ on suurendanud koostoimet ning loonud tingimused kahe töövahendi vastastikku võimendava toime tugevdamiseks.

Ehkki GSP on oluline töövahend, et luua võimalusi inimõiguste ja töövaldkonna probleemide käsitlemiseks soodustatud riikides, kavatseb EL kasutada nende toetamiseks kõiki asjaomaseid poliitikameetmeid ja vahendeid, mis aitavad saavutada kestliku arengu ja hea valitsemistavaga seotud eesmärke. Nimetatud teemade laadi ning struktuursete ja püsivate lahenduste vajalikkust arvestades nõuab GSP rakendamine nii ELilt kui ka soodustatud riikidelt stabiilset pikaajalist pühendumust.

Järgmine, 2018. ja 2019. aastat hõlmav aruandeperiood algab uute kahe aasta tulemuskaartide ja seiremissioonidega 2018. aasta esimesel poolaastal. 2019. aasta lõpuks esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule oma kolmanda GSPd käsitleva kahe aasta aruande, keskendudes eelkõige kõikide GSP+ alusel soodustatud riikide arengutendentside hindamisele.

6. STANDARDSE GSP JA EBA ALUSEL SOODUSTATUD RIIGID

Tabel 1 – Standardse GSP alusel soodustatud riigid 2016–2017

	Standardse GSP alusel soodustatud riigid aruandeperioodil 2016–2017	Soodustatud riikide staatuse muutumine aastatel 2016–2017
1.	Kamerun	Lahkus süsteemist 1. jaanuaril 2017
2.	Cooki saared	
3.	Côte d'Ivoire	
4.	Fidži	Lahkus süsteemist 1. jaanuaril 2017
5.	India	
6.	India	
7.	Indoneesia	
8.	Iraak	Lahkus süsteemist 1. jaanuaril 2017
9.	Keenia	
10.	Marshalli Saared	Lahkus süsteemist 1. jaanuaril 2017
11.	Mikroneesia	
12.	Peruu	
13.	Nigeeria	
14.	Niue	
15.	Kongo Vabariik	
16.	Sri Lanka	Lahkus süsteemis 18. mail 2017, kuna sai GSP+ staatuse
17.	Svaasimaa	
18.	Süüria	
19.	Tadžikistan	
20.	Tonga	
21.	Ukraina	Lahkub süsteemist 1. jaanuaril 2018
22.	Usbekistan	
23.	Vietnam	

Tabel 2 – GSP+ alusel soodustatud riigid 2016–2017

	GSP+ alusel soodustatud riigid aruandeperioodil 2016–2017	GSP+ alusel soodustatud riikide staatuse muutumine aastatel 2016–2017
1.	Armeenia	
2.	Boliivia	
3.	Roheneemesaared	
4.	Gruusia	Lahkus süsteemist 1. jaanuaril 2017
5.	Kõrgõzstan	Ühines süsteemiga 27. jaanuaril 2016
6.	Mongoolia	
7.	Pakistan	
8.	Paraguay	
9.	Filipiinid	
10.	Sri Lanka	Ühines süsteemiga 18. mail 2017

Tabel 3 – EBA alusel soodustatud riigid 2016–2017

	EBA alusel soodustatud riigid aruandeperioodil 2016–2017		
1.	Afganistan	27.	Mauritaania
2.	Angola	28.	Malawi
3.	Bangladesh	29.	Myanmar/Birma
4.	Bhutan	30.	Mosambiik
5.	Burkina Faso	31.	Nepal
6.	Burundi	32.	Nigeeria
7.	Benin	33.	Rwanda
8.	Kambodža	34.	Samoa
9.	Tšaad	35.	Sierra Leone
10.	Kongo Demokraatlik Vabariik	36.	Senegal
11.	Kesk-Aafrika Vabariik	37.	Saalomoni Saared
12.	Komoorid	38.	Somaalia
13.	Djibouti	39.	Lõuna-Sudaan
14.	Eritrea	40.	Sudaan
15.	Etioopia	41.	São Tomé ja Príncipe
16.	Gambia	42.	Tansaania
17.	Guinea	43.	Ida-Timor
18.	Ekvatoriaal-Guinea	44.	Togo
19.	Guinea-Bissau	45.	Tuvalu
20.	Haiti	46.	Uganda
21.	Kiribati	47.	Vanuatu
22.	Laos (Laose Demokraatlik Rahvavabariik)	48.	Jeemen
23.	Libeeria	49.	Sambia
24.	Lesotho		
25.	Madagaskar		
26.	Mali		

7. STATISTIKATABELID GSP RIIKIDE KOHTA SEISUGA 1. DETSEMBER 2016

Tabel 4 – Sooduskorra alusel toimuva impordi väärtus kõikide GSP riikide kohta (tuhandetes eurodes)

	2014				2015				2016			
	Total imports	GSP eligible imports	GSP preferential imports	Utilisation rate	Total imports	GSP eligible imports	GSP preferential imports	Utilisation rate	Total imports	GSP eligible imports	GSP preferential imports	Utilisation rate
Standard GSP	136,293,050	37,617,869	27,712,803	74%	138,379,251	45,327,097	30,871,383	68%	130,968,548	47,080,530	31,661,403	67%
GSP+	13,324,942	7,129,263	6,177,630	87%	15,476,883	8,413,704	7,153,681	85%	15,132,431	8,687,292	7,485,760	86%
EBA	37,500,741	19,614,129	17,058,019	87%	37,922,199	23,735,273	22,264,102	94%	36,175,387	25,573,515	23,534,339	92%
All GSP	**187,118,733**	**64,361,261**	**50,948,452**	**79%**	**191,778,333**	**77,476,074**	**60,289,166**	**78%**	**182,276,366**	**81,341,337**	**62,681,502**	**77%**

Tabel 5 – Sooduskorra alusel ELi saabunud impordi väärtus standardse GSP riikide kaupa (tuhandetes eurodes)

	2014				2015				2016			
Standard GSP	Total imports	GSP eligible imports	GSP preferential imports	Utilisation rate	Total imports	GSP eligible imports	GSP preferential imports	Utilisation rate	Total imports	GSP eligible imports	GSP preferential imports	Utilisation rate
	136,293,050	**37,617,869**	**27,712,803**	**73.7%**	**138,379,251**	**45,327,097**	**30,871,383**	**68.1%**	**130,968,548**	**47,080,530**	**31,661,403**	**67.2%**
Cameroon	2,148,042	32,560	39	0.1%	1,781,293	150,204	12,054	8.0%	1,773,132	120,563	6,323	5.2%
Congo	1,523,993	82,830	67,269	81.2%	1,764,705	40,965	31,126	76.0%	1,048,910	34,069	14,331	42.1%
Cook Islands	1,496	97	61	62.8%	1,906	58	3	5.2%	8,660	246	31	12.7%
Fiji	97,685	1,301	3	0.2%	85,504	5,532	421	7.6%	60,313	6,767	142	2.1%
Ghana	2,864,884	150,575	127	0.1%	2,631,417	737,363	804	0.1%	2,287,705	683,385	868	0.1%
India	35,582,745	16,987,636	15,031,426	88.5%	37,822,096	18,910,730	16,698,497	88.3%	37,664,155	18,864,567	16,622,456	88.1%
Indonesia	13,917,691	6,279,700	4,511,742	71.8%	14,672,861	7,176,336	5,017,542	69.9%	13,988,094	7,272,570	5,164,449	71.0%
Iraq	11,518,140	5,232	146	2.8%	12,100,516	7,918	2,080	26.3%	10,404,550	3,832	1,041	27.2%
Ivory Coast	3,247,091	319,695	366	0.1%	4,241,390	1,287,254	3,261	0.3%	4,523,986	1,294,501	2,070	0.2%
Kenya	1,140,708	190,922	138,111	72.3%	1,302,367	864,017	19,935	2.3%	1,268,292	869,747	16,345	1.9%
Marshall Islands	146,012	423	-	0.0%	116,787	505	-	0.0%	186,992	20,856	-	-
Micronesia	612	171	127	74.3%	538	509	215	42.3%	452	444	112	25.3%
Nauru	82	31	-	0.0%	626	175	-	0.0%	95	53	-	0.0%
Nigeria	27,792,156	207,878	135,410	65.1%	18,402,503	129,416	94,963	73.4%	10,833,197	158,137	102,210	64.6%
Niue	127	108	1	0.8%	227	10	0	1.0%	267	181	-	0.0%
Sri Lanka*	2,163,151	1,799,337	1,073,969	59.7%	2,337,415	1,966,849	1,078,955	54.9%	2,395,894	2,022,993	1,105,615	54.7%
Swaziland	150,572	5,140	46	0.9%	133,591	19,474	109	0.6%	121,857	21,069	56	0.3%
Syria	85,008	25,209	3,443	13.7%	80,265	25,358	4,405	17.4%	49,463	20,213	8,911	44.1%
Tajikistan	52,422	14,897	10,571	71.0%	46,363	12,107	11,286	93.2%	81,953	12,953	11,823	91.3%
Tonga	906	71	54	75.9%	379	136	95	70.3%	863	125	35	28.2%
Ukraine	12,003,711	2,495,103	1,473,299	59.0%	11,309,183	2,676,266	1,185,545	44.3%	11,604,889	3,379,200	1,400,536	41.4%
Uzbekistan	146,175	75,976	60,465	79.6%	117,222	69,750	57,747	82.8%	117,529	86,579	74,625	86.2%
Vietnam	21,709,640	8,942,978	5,206,129	58.2%	29,430,096	11,246,165	6,652,339	59.2%	32,547,301	12,207,480	7,129,422	58.4%

*GSP+ since 18 May 2017

Tabel 6 – Sooduskorra alusel ELi saabunud impordi väärtus EBA riikide kaupa (tuhandetes eurodes)*

EBA	2014				2015				2016			
	Total imports	GSP eligible imports	GSP preferential imports	Utilisation rate	Total imports	GSP eligible imports	GSP preferential imports	Utilisation rate	Total imports	GSP eligible imports	GSP preferential imports	Utilisation rate
	37,500,741	**19,614,129**	**17,058,019**	**87.0%**	**37,922,199**	**23,735,273**	**22,264,102**	**93.8%**	**36,175,387**	**25,573,515**	**23,534,339**	**92.0%**
Afghanistan	35,033	16,943	6,966	41.1%	25,208	6,164	3,691	59.9%	18,932	5,680	2,855	50.3%
Angola	9,361,175	50,117	20,937	41.8%	7,153,713	39,948	18,089	45.3%	4,156,215	69,812	30,828	44.2%
Bangladesh	12,320,951	12,259,151	11,776,557	96.1%	15,085,588	15,017,416	14,642,919	97.5%	16,355,547	16,292,347	15,614,030	95.8%
Benin	44,864	12,270	11,246	91.7%	45,236	5,535	3,968	71.7%	39,234	5,123	4,817	94.0%
Bhutan	14,927	14,790	14,416	97.5%	48,501	16,726	16,102	96.3%	2,606	2,140	1,884	88.0%
Burkina Faso	111,601	11,697	9,849	84.2%	58,116	11,204	9,576	85.5%	109,132	10,911	9,899	90.7%
Burundi	21,359	414	86	20.7%	38,785	362	322	89.0%	31,850	291	260	89.3%
Cambodia	3,019,263	3,008,589	2,778,838	92.4%	4,060,331	4,005,450	3,772,302	94.2%	4,571,947	4,505,346	4,177,745	92.7%
Central African Republic	6,253	181	157	87.0%	12,044	58	3	4.6%	16,544	596	6	1.1%
Chad	13,789	319	-	0.0%	108,771	616	-	0.0%	114,696	1,003	-	0.0%
Comoros	10,640	6,782	1,536	22.6%	10,947	5,605	5,487	97.9%	15,655	7,505	7,168	95.5%
Congo (Democratic Rep)	1,003,279	8,202	6,240	76.1%	481,672	10,079	5,181	51.4%	740,378	5,977	3,566	59.7%
Djibouti	8,233	3,771	62	1.6%	13,103	2,635	-	0.0%	23,592	5,557	211	3.8%
Equatorial Guinea	3,643,048	227,486	210,568	92.6%	1,931,886	45,310	33,132	73.1%	1,237,764	22,825	19,052	83.5%
Eritrea	8,234	2,505	2,378	94.9%	41,742	2,498	2,294	91.9%	13,108	2,172	2,031	93.5%
Ethiopia	550,548	252,196	248,726	98.6%	676,177	333,655	256,378	76.8%	711,534	399,735	245,195	61.3%
Gambia	17,627	9,276	8,561	92.3%	16,900	11,472	11,261	98.2%	14,077	10,535	9,933	94.3%
Guinea	454,347	1,648	658	39.9%	644,545	1,566	740	47.3%	522,968	2,647	811	30.7%
Guinea Bissau	3,329	12	-	0.0%	1,985	1,047	-	0.0%	1,602	404	-	0.0%
Haiti	31,331	17,794	3,324	18.7%	33,006	14,017	12,483	89.1%	39,015	15,527	13,343	85.9%
Kiribati	53	32	25	76.8%	142	59	-	0.0%	152	97	-	0.0%
Laos	222,578	195,086	191,073	97.9%	235,114	195,855	189,968	97.0%	234,482	177,167	169,889	95.9%
Lesotho	247,359	1,566	484	30.9%	254,450	1,993	1,411	70.8%	207,530	2,889	2,047	70.9%
Liberia	284,022	3,400	423	12.4%	187,013	585	-	0.0%	273,678	4,342	379	8.7%
Madagascar	826,063	534,460	21,331	4.0%	922,271	573,703	4,774	0.8%	934,020	702,449	9,850	1.4%
Malawi	289,986	266,631	251,596	94.4%	321,254	287,017	270,725	94.3%	267,862	215,102	214,041	99.5%
Mali	39,253	4,400	3,628	82.5%	39,323	5,510	4,176	75.8%	36,620	5,730	4,776	83.3%
Mauritania	544,977	172,679	164,746	95.4%	475,350	221,069	212,175	96.0%	427,029	224,212	217,873	97.2%
Mozambique	1,346,297	1,143,588	292,715	25.6%	1,423,821	1,170,217	1,137,842	97.2%	1,301,696	970,577	964,758	99.4%
Myanmar	355,447	313,704	298,065	95.0%	645,322	562,714	534,806	95.0%	971,484	875,939	827,432	94.5%
Nepal	86,408	77,883	72,205	92.7%	97,418	86,983	80,420	92.5%	94,310	83,407	77,089	92.4%
Niger	118,520	2,958	1,931	65.3%	116,763	3,308	2,726	82.4%	116,135	3,692	3,080	83.4%
Rwanda	46,415	538	107	20.0%	63,219	937	647	69.0%	51,351	1,991	948	47.6%
Samoa	1,076	867	310	35.8%	2,271	1,778	224	12.6%	1,882	1,475	293	19.9%
Sao Tome and Principe	7,999	175	112	64.0%	8,414	141	98	69.0%	10,382	183	98	53.5%

* Koguimport hõlmab importi tervikuna, sealhulgas tooteid, mis on automaatselt soodustatud enamsoodustusrežiimi nullmääraga tollitariifide alusel. EBA abikõlblik import tähendab üksnes EBA kava alla kuuluvaid tooteid, mis muidu enamsoodustusrežiimi nullmääraga tollitariifist kasu ei saa.

Tabel 6 (jätkub) – Sooduskorra alusel ELi saabunud impordi väärtus EBA riikide kaupa (tuhandetes eurodes)*

EBA	2014				2015				2016			
	Total imports	GSP eligible imports	GSP preferential imports	Utilisation rate	Total imports	GSP eligible imports	GSP preferential imports	Utilisation rate	Total imports	GSP eligible imports	GSP preferential imports	Utilisation rate
Senegal	391,649	281,694	276,858	98.3%	411,225	293,897	286,079	97.3%	416,309	266,077	255,260	95.9%
Sierra Leone	220,043	480	80	16.6%	238,444	3,939	3,280	83.3%	223,681	1,796	533	29.7%
Solomon Islands	62,985	62,069	61,950	99.8%	68,308	67,718	66,356	98.0%	53,495	52,945	52,848	99.8%
Somalia	2,589	122	6	4.7%	8,587	117	-	0.0%	13,047	569	15	2.7%
South Sudan	117	32	-	0.0%	182	52	-	0.0%	304	106	70	66.7%
Sudan	204,463	107,837	101,344	94.0%	211,637	83,319	81,717	98.1%	182,874	23,463	22,751	97.0%
Tanzania	588,179	281,806	119,833	42.5%	686,687	356,266	346,966	97.4%	620,682	323,841	317,287	98.0%
Timor-Leste	11,955	43	-	0.0%	5,984	47	-	0.0%	5,369	71	-	0.0%
Togo	83,505	20,254	19,154	94.6%	70,005	21,854	20,093	91.9%	102,321	33,250	24,095	72.5%
Tuvalu	513	476	-	0.0%	512	454	-	0.0%	51	28	-	0.0%
Uganda	447,656	149,922	31,573	21.1%	488,899	157,883	154,426	97.8%	444,743	150,527	148,279	98.5%
Vanuatu	1,842	403	334	82.8%	11,748	4,512	414	9.2%	3,334	1,475	370	25.1%
Yemen	83,951	10,574	8,268	78.2%	17,461	7,077	3,016	42.6%	18,623	6,285	4,574	72.8%
Zambia	305,011	76,308	38,765	50.8%	422,117	94,907	67,838	71.5%	425,544	77,696	72,067	92.8%

Tabel 7 – Sooduskorra alusel ELi saabunud impordi väärtus GSP+ riikide kaupa (tuhandetes eurodes)*

GSP+	2014				2015				2016			
	Total imports	GSP eligible imports	GSP preferential imports	Utilisation rate	Total imports	GSP eligible imports	GSP preferential imports	Utilisation rate	Total imports	GSP eligible imports	GSP preferential imports	Utilisation rate
	13,324,942	**7,129,263**	**6,177,630**	**86.7%**	**15,476,883**	**8,413,704**	**7,153,681**	**85.0%**	**15,132,431**	**8,687,292**	**7,485,760**	**86.2%**
Armenia	192,932	47,343	42,435	89.6%	268,322	115,211	103,588	89.9%	310,034	116,432	107,772	92.6%
Bolivia	518,567	107,094	102,577	95.8%	596,432	84,340	80,755	95.7%	529,748	58,705	55,225	94.1%
Cape Verde	96,849	55,897	54,716	97.9%	63,283	53,279	51,519	96.7%	70,595	68,077	65,690	96.5%
Georgia	621,360	213,860	100,401	46.9%	688,607	312,638	31,302	10.0%	513,241	244,174	6,562	2.7%
Kyrgyz Republic	68,806	12,000	8,248	68.7%	48,834	10,089	6,581	65.2%	72,291	6,091	3,245	53.3%
Mongolia	71,146	17,952	15,101	84.1%	80,086	18,732	16,277	86.9%	64,237	18,210	15,286	83.9%
Pakistan	5,390,009	4,775,255	4,557,142	95.4%	5,953,902	5,450,261	5,235,525	96.1%	6,197,304	5,775,157	5,521,262	95.6%
Paraguay	1,098,733	72,824	69,349	95.2%	1,057,067	46,567	42,275	90.8%	1,074,715	41,912	36,736	87.7%
Philippines	5,266,541	1,827,039	1,227,661	67.2%	6,720,351	2,322,588	1,585,860	68.3%	6,300,265	2,358,534	1,673,980	71.0%